

Beoordeling standaardrapport

IVO-karterend ✓

ALGEMENE VRAGEN

- 1. Het IVO-karterend (voorzover booronderzoek en proefsleuven) dient te zijn uitgevoerd door een instelling die beschikt over een opgravingsvergunning**

TOELICHTING De opgravingsvergunning wordt afgegeven door de Minister van Onderwijs en Wetenschap aan instellingen die hebben aangetoond "bekwaam te zijn tot het doen van opgravingen". De vergunning is vereist voor opgravingen, proefsleuvenonderzoek en booronderzoek. Bureauonderzoek, geofysisch onderzoek (zoals grondradar), oppervlaktekartering of remote sensing technieken zijn dus niet "vergunningplichtig".

- 2. In het rapport dient vermeld te zijn of het onderzoek conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) is uitgevoerd**

TOELICHTING Het Besluit archeologische monumentenzorg stelt, dat indien een onderzoek is uitgevoerd conform een door de Minister aangewezen versie van de KNA, het aannemelijk is dat de vergunninghouder zich houdt aan de in de beroepsgroep geldende normen. Indien de KNA expliciet genoemd wordt in de rapportage is het onderzoek toetsbaar aan alle onderdelen van die KNA, inclusief alle eisen die aan de uitvoerders van het onderzoek worden gesteld.

- 3. In de titel van het rapport dient een verwijzing te staan naar het plangebied en het type onderzoek.**

TOELICHTING Het archeologisch vooronderzoek kent de methoden Bureauonderzoek, IVO-verkenning, IVO-kartering en IVO-waardering. De meest toegepaste technieken zijn: booronderzoek, oppervlaktekartering, geofysische technieken, proefsleuven, remote sensing-technieken. Verschillende combinaties zijn mogelijk, afhankelijk van de vraagstelling: IVO-verkennend booronderzoek, IVO-oppervlaktekartering, IVO-karterend booronderzoek, IVO-waarderend booronderzoek: IVO-proefsleuvenonderzoek (waarderend als vervolg op een ander type onderzoek, of gecombineerd IVO-karterend en IVO-waarderend na een bureauonderzoek of verkenning)

- 4. Het rapport dient de volgende administratieve gegevens te vermelden:**

- a. de datum.
- b. de opdrachtgever.

- c. de uitvoerder.
- d. het onderzoeksmeldingsnummer.
- e. de bevoegde overheid (gemeente, provincie of rijk).
- f. de locatie van het plangebied (gemeente, plaats, toponiem, minimaal 4 x/y coördinaten in tekst of kaart).
- g. de periode waarin het onderzoek daadwerkelijk is uitgevoerd.
- h. de (digitale) kaart van het onderzoeksgebied.
- i. het beheer (de beheerder) en de plaats van de onderzoeksdocumentatie.

VRAAGSTELLING

5. Het rapport dient een gespecificeerde archeologische verwachting te vermelden

TOELICHTING Doel van het IVO-karterend is altijd het toetsen van de archeologische verwachting (de hypothese). De archeologische verwachting dient gebaseerd te zijn op een bureauonderzoek (zie Protocol Bureauonderzoek) en kan zijn opgenomen in een standaardrapport, een Programma van Eisen (PvE), of een vindplaatsen- en verwachtingskaart met adviezen voor vervolgonderzoek.

De gespecificeerde archeologische verwachting kan zijn (zie de Leidraad IVO- karterend booronderzoek):

- Negatief
- Niet te specificeren
- Per prospectiegroep ("Nederzettingen –met vuursteen- uit Steentijd/Bronstijd" of "Nederzetting –met aardewerk- uit Bronstijd/Middeleeuwen")
- Per vindplaatstype

De verwachte waarden dienen te worden gespecificeerd naar vindplaatstype, periode en prospectiekenmerken. Prospectiekenmerken betreffen onder andere typen vondsten en indicatoren, vondstdichtheid, diepteligging en omvang. Voor de niet-archeoloog is alleen controleerbaar of een gespecificeerde verwachting in het rapport is opgenomen, niet of deze ook correct is opgesteld. Hiervoor is kennis vereist van de lokale archeologie, geomorfologie en geologie. Desgewenst kan bij deskundigen een advies worden ingewonnen.

6. Het rapport dient een vraagstelling te vermelden

TOELICHTING De vraagstelling richt zich op de karterende fase van het IVO. De conclusies dienen aan te sluiten op de vraagstelling. De vraagstelling van IVO-karterend is altijd: "zijn er (voldoende) aanwijzingen voor het aannemen of verwerpen van de gespecificeerde archeologische verwachting?" Andere formuleringen, maar met dezelfde strekking, zijn natuurlijk toegestaan.

7. Het rapport dient te omschrijven of het IVO zich richt op alle vindplaatstypen van de gespecificeerde verwachting of op een deel daarvan

TOELICHTING Een archeologische verwachting kan meerdere vindplaatstypen – met verschillende kenmerken als omvang en diepteligging – omvatten. Eventueel kan er door de overheid voor worden gekozen slechts voor een selectie hiervan een karterend onderzoek te laten

uitvoeren. Dit betekent dat vindplaatstypen waarop niet wordt getoetst, ongezien verloren kunnen gaan. Een motivatie van deze keuze is vereist.

METHODE EN UITVOERING

8. Het rapport dient een beschrijving en een onderbouwing van de gekozen onderzoeksmethode en -technieken te geven.

Indien de methode en/of techniek is voorgeschreven in een zogenaamd Programma van Eisen (PvE), dient dat vermeld te staan in het rapport.

TOELICHTING Van de methode van het IVO dient te worden aangetoond dat deze effectief is om de gespecificeerde verwachting te toetsen. Bij booronderzoek betreft het een motivering van het aantal boringen per ha, de boordiameter en de waarnemingsmethode (blote oog of met microscoop, wel of niet zeven en maaswijdte). Een verwijzing naar een algemeen geaccepteerde onderbouwing, zoals in de Leidraad IVO- karterend booronderzoek, is toegestaan. Bij proefsleuvenonderzoek dient het dekkingspercentage, de afmetingen van de sleuven en de locatie te worden onderbouwd. Bij oppervlaktekartering dient aannemelijk te zijn gemaakt dat vindplaatsen zich aan of direct onder de oppervlakte bevinden en door ploegen zijn aangesneden.

Bij de keuze van de methode dient rekening gehouden te zijn met de aard en diepte van de geplande ingrepen. Het onderzoek hoeft niet omvangrijker te zijn of tot op grotere diepte te worden uitgevoerd dan het bereik van de bodemingrepen. Het is echter aan te raden uit voorzorg een marge in te bouwen.

Als de methode is voorgeschreven in het PvE dient ten aanzien van het toetsen van de archeologische verwachting in het rapport te worden aangegeven wat de betrouwbaarheid van de methode is (cq waarvoor de toegepaste methode niet geschikt is).

RESULTATEN

9. Het rapport dient een kaart of kaarten met de verspreiding van de artefacten en/of indicatoren en/of grondsporen en andere relevante waarnemingen te bevatten

TOELICHTING Zie KNA-specificatie VS05

10. Het rapport dient een beschrijving en interpretatie van de boorprofielen te bevatten

11. Het rapport dient beschrijvingen van de aangetroffen vindplaatsen (ook wel catalogus genoemd) te bevatten, zowel in de vorm van tekst als in de vorm van een kaart of kaarten, bestaande uit:

a. de locatie (met centrumcoördinaat).

b. het vindplaatstype.

c. de datering.

d. de diepteligging.

TOELICHTING Bij losse kaartbijlagen dienen de gegevens van vraag 4 a-d te worden vermeld, evenals de publicatie waar de bijlage bij hoort.

12. De illustraties moeten minimaal de volgende informatie bevatten:

- schaal (bij papierformaat).
- oriëntatie (noordpijl).
- coördinaten.
- topografie ondergrond.
- een legenda.

13. Zijn de veldactiviteiten uitgevoerd en gerapporteerd tot op het niveau waarop een selectiebesluit gefundeerd genomen kan worden?

TOELICHTING Verlangd wordt een rapport waarin de archeologische waarde van het terrein in voldoende mate is vastgesteld. Pas dan kan de overheid een besluit nemen.

Als is aangetoond dat de aanwezigheid van (behoudenswaardige) vindplaatsen onwaarschijnlijk is, kan een selectiebesluit worden genomen.

Als niet is aangetoond dat de aanwezigheid van (behoudenswaardige) vindplaatsen onwaarschijnlijk is, dient aangegeven te zijn welk onderzoek nog moet worden uitgevoerd om een selectiebesluit te kunnen nemen.

14. Een eventueel advies voor vervolgonderzoek dient op logische wijze aan te sluiten bij de vraagstelling en de conclusie van het onderzoek

TOELICHTING Indien tijdens het onderzoek aanwijzingen zijn aangetroffen voor de aanwezigheid van archeologische vindplaatsen - de hypothese die gesteld is aan het begin van de kartering is hiermee dus bevestigd - dan ligt het voor de hand deze vindplaatsen in de volgende fase te waarderen. De vraag is echter altijd of er voldoende aanwijzingen zijn om te stellen dat de hypothese is bevestigd. De zogenaamde prospectiekenmerken (verwachte uiterlijke kenmerken van de vindplaatstypen, zoals artefacten of bepaalde indicatoren) zijn hierin cruciaal. In principe kunnen alleen artefacten en/of indicatoren (houtschool, bot, etc) die bij de hypothese zijn "opgevoerd", bij de toetsing als positief bewijs worden gebruikt. Argumenten ter onderbouwing van een advies voor vervolgonderzoek die uit "de hoge hoed" worden getoverd, zijn in principe niet geldig.

Een bijzondere situatie kan zich voordoen indien artefacten en/of indicatoren worden aangetroffen waarmee bij de gespecificeerde verwachting geen rekening is gehouden. In feite is hier dus sprake van een toevallige vondst en is (karterend of waarderend) vervolgonderzoek gerechtvaardigd. Mogelijke opties voor een vervolgonderzoek zijn:

- een proefsleuvenonderzoek
- intensief waarderend onderzoek uit het KNA-protocol IVO-overig (booronderzoek, gedetailleerde oppervlaktekartering).

15. Een eventueel advies om het onderzoek niet verder voort te zetten dient aan te sluiten bij de vraagstelling en de conclusie van het onderzoek

TOELICHTING Als er geen of onvoldoende aanwijzingen zijn voor archeologische vindplaatsen, dan kan de hypothese worden verworpen. Er zijn vervolgens geen redenen om een waarderend onderzoek te adviseren en het onderzoek heeft in voldoende mate de archeologische waarde van het terrein – niet behoudenswaardig - aangetoond. Er kan door de overheid een selectiebesluit worden genomen.

